

FSD3294

**NEET-nuorten ja työntekijöiden
haastattelut ammatillisiin opintoihin
valmentavassa koulutushankkeessa 2013**

Aineisto-opas

TIETOARKISTO

Tämän aineisto-oppaan viittaustiedot:

NEET-nuorten ja työntekijöiden haastattelut ammatillisiin opintoihin valmentavassa koulutus-hankkeessa 2013 [aineisto-opas]. Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto [tuottaja ja jakaja], 2019.

Aineisto-opas on luotu aineiston versiosta 1.0 (19.10.2018).

Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto
33014 Tampereen yliopisto

Asiakaspalvelu:
asiakaspalvelu.fsd@uta.fi
040 190 1442

Palveluportaali Aila:
<https://services.fsd.uta.fi/>

Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto
<http://www.fsd.uta.fi/>

Lukijalle

Tämä aineisto-opas on osa Tietoarkistoon arkistoitua tutkimusaineistoa FSD3294. Oppaan alussa on tiedot aineiston sisällöstä, aineiston rakenteesta ja keruusta sekä luettelo julkaisuista, joissa aineistoa on käytetty. Opas sisältää myös aineiston keräämisessä käytetyt dokumentit, esimerkiksi mahdolliset haastattelukysymykset, kirjoitusohjeet, tutkimuskutsut, litterointiohjeet tai virikemateriaalit. Tekstiaineistoista mukana on usein lisäksi aineistonäyte, josta selviää esimerkiksi käytetty litterointitaso.

Liitteenä olevat aineistoon kuuluvat dokumentit on tarvittaessa anonymisoitu. Kaikki oppaan sisältämät aineiston keräämisessä käytetyt dokumentit toimitetaan asiakkaalle aineiston latauksen yhteydessä myös erillisinä tiedostoina

Aineistoon ja sen tekijöihin tulee viitata asianmukaisesti kaikissa julkaisuissa ja esityksissä, joissa aineistoa käytetään. Tietoarkiston antaman malliviittaustiedon voi merkitä lähdeluetteloon sellaisenaan tai sitä voi muokata julkaisun käytäntöjen mukaisesti. Malliviittaus:

Määttä, Mirja (Itä-Suomen yliopisto): NEET-nuorten ja työntekijöiden haastattelut ammatillisiin opintoihin valmentavassa koulutushankkeessa 2013 [sähköinen tietoaaineisto]. Versio 1.0 (2018-10-19). Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto [jakaja].
<http://urn.fi/urn:nbn:fi:fsd:T-FSD3294>

Tietoarkistoon on lähetettävä viitetiedot kaikista julkaisuista, joissa käyttäjä hyödyntää aineistoa. Aineiston alkuperäiset tekijät ja tietoarkisto eivät ole vastuussa aineiston jatkokäytössä tuotetuista tuloksista ja tulkinnoista.

Sisältö

1	Aineiston kuvailu	1
1.1	Aineiston otsikot ja datan versio	1
1.2	Sisällön kuvaus	1
1.3	Aineiston rakenne ja keruu	2
1.4	Aineiston käyttö	3
A	Haastattelukysymykset nuorille	5
B	Haastattelukysymykset työntekijöille	11
C	Aineistonäyte	15

Luku 1

Aineiston kuvailu

1.1 Aineiston otsikot ja datan versio

Aineiston nimi: NEET-nuorten ja työntekijöiden haastattelut ammatillisiin opintoihin valmistavassa koulutushankkeessa 2013

Aineiston nimi englanniksi: Interviews of NEET Youth and Preparatory Vocational Education Project Workers 2013

Aineisto-opas on luotu aineiston versiosta 1.0 (19.10.2018).

1.2 Sisällön kuvaus

Tekijät

Määttä, Mirja (Itä-Suomen yliopisto)

Aineiston tekijänoikeudet

Tietoarkiston ja aineiston luovuttajan tekemän sopimuksen mukaisesti.

Aineiston luovuttaja

Määttä, Mirja (Itä-Suomen yliopisto)

Aineisto luovutettu arkistoon

8.10.2018

Asiasanat

ammattillinen koulutus; ammatinvalinnanohjaus; kehittämisprojektit; koulutuskuntayhtymät; moniammatillisuus; nuoret; ohjaava koulutus; työttömyys; työvoimapalvelut

Tieteenala / Aihealue

OKM:n tieteenalaluokitus: yhteiskuntatieteet

CESSDAn luokitus: ammatillinen koulutus; koulutuspolitiikka; nuoret; tasa-arvo, eriarvoisuus ja syrjäytyminen

Sarjakuvaus

Tämä aineisto kuuluu sarjaan:

Aineistot, jotka eivät kuulu sarjaan

Yksittäiset aineistot, jotka eivät kuulu mihinkään sarjaan.

Sisällön kuvaus

Aineisto käsittelee ammatilliseen koulutukseen valmentavaa koulutushanketta 17-24 -vuotiaiden NEET-nuorten (Youth not in employment, education or training) sekä hankkeen työntekijöiden näkökulmasta. Haastatteluilla selvitettiin nuorten kokemuksia koulutuksesta ja ohjauksesta sekä työntekijöiden mielipiteitä nuorille tarjottavista siirtymävaiheen palveluista yleisemmin. Aineistoon on haastateltu 18 nuorta sekä viisi hankkeen työntekijää. Aineisto on osa Suomen Akatemian rahoittamaa tutkijatohtorihanketta SA 252120.

Nuorten haastattelut käsittelevät muun muassa opiskelukokemuksia avoimessa ammattiopistossa, vaikutusmahdollisuuksia koulutuksen sisältöön ja toteutukseen sekä nuorten tavoitteita elämässä. Nuoret voivat myös antaa palautetta käytännön järjestelyistä sekä siitä, onko hankkeen tarjoamiin palveluihin osallistumisesta ollut heille hyötyä. Ammattilaisten haastatteluissa avataan ilman opiskelu- ja työpaikkaa jääneille nuorille suunnattuja yhteiskunnallisia palveluita, koulutusmahdollisuuksia, moniammatillisuutta, eri tahojen yhteistyötä sekä koulutushankkeen vaikutuksia nuorten elämään. Hankkeen työntekijät kertovat esimerkiksi millaisia palvelupolkuja pitkin nuoret ohjautuvat hankkeen palveluiden piiriin ja mitkä ovat hankkeen tavoitteet. Nuorten ja ammattilaisten haastattelut toteutettiin eri haastattelurungoilla.

Aineiston taustatietoina ovat haastattelu-aika ja -paikka, haastateltavien ikä sekä sukupuoli. Aineistosta on tehty html-versio, jonka hakemiston avulla haastatteluja on helppo selata.

1.3 Aineiston rakenne ja keruu

Maa: Suomi

Kohdealue: Suomi

Havainto/aineistoyksikkötyyppi: Henkilö, Organisaatio

Perusjoukko/otos: 17-24 -vuotiaat nuoret, jotka opiskelivat avoimessa ammattiopistossa sekä osallistuivat koulutushankkeen tarjoamaan ohjaukseen. Lisäksi perusjoukkoon kuuluvat saman hankkeen työntekijät.

Aineistonkeruun ajankohta: 14.1.2013 – 1.2.2013

Kerääjät: Määttä, Mirja (Itä-Suomen yliopisto)

Aineistonkeruun tekniikka: Kasvokkainen haastattelu

Keruväline tai -ohje: Haastatteluteemat tai haastattelurunko

Aineiston ajallinen kattavuus: 2010 – 2013

Tutkimuksen aikaulottuvuus: Poikkileikkausaineisto

Havainto/aineistoyksiköiden valinta: Ei-todennäköisyysotanta: itsestään muotoutunut näyte

Kaikki haastattelupäivinä paikalla olleet opiskelijat sekä työntekijät on pyritty kutsumaan vapaaehtoiseen haastatteluun.

Aineiston määrä: 23 txt-tiedostoa. Lisäksi txt-tiedostoista tuotetut html-tiedostot.

1.4 Aineiston käyttö

Aineiston käytössä huomioitavaa

Tutkija on anonymisoinut aineistoa siten, että aineistossa esiintyvät nimet ja pienten paikkakuntien nimet ovat peitenimiä. Tietoarkistossa anonymisointi tarkistettiin ja tarkennettiin tarvittavissa kohdissa. Haastatteluista on Tietoarkistossa anonymisoitu sellaisia haastateltuihin sekä kolmansiin henkilöihin liittyviä tietoja kuten sijaintitietoja, ammattinimikkeitä sekä muita tietoja, jotka saattaisivat paljastaa aineistossa esiintyvien henkilöllisyyden. Tietoarkistossa anonymisoidut kohdat on merkitty tekstiin tuplahakasulkein.

Julkaisut

Määttä, Mirja & Asikainen, Elina & Saastamoinen, Mikko (2016) Tukeminen ja pakot nuorten vaikeutuneissa koulutussiirtymissä. Nuorisotutkimus. 34(1), 18-34.

Ajantasainen julkaisuluettelo aineiston kuvailun yhteydessä osoitteessa

<https://services.fsd.uta.fi/catalogue/FSD3294>

Aineiston sijainti

Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto

Käyttöoikeudet

Aineisto on käytettävissä (C) vain tutkimukseen ja ylempiin opinnäytteisiin (esim. pro graduun, liseniaatin- ja väitöstutkimukseen).

Liite A

Haastattelukysymykset nuorille

FSD3294 NEET-NUORTEN JA TYÖNTEKIJÖIDEN HAASTATTELUT AMMATILLISIIN OPINTOIHIN VALMENTAVASSA KOULUTUSHANKKEESSA 2013

FSD3294 INTERVIEWS OF NEET YOUTH AND PREPARATORY VOCATIONAL EDUCATION PROJECT WORKERS 2013

Tämä dokumentti on osa yllä mainittua Yhteiskuntatieteelliseen tietoaarkistoon arkistoitua tutkimusaineistoa.

Dokumenttia hyödyntävien tulee viitata siihen asianmukaisesti lähdeviitteellä.

Lisätiedot: <http://www.fsd.uta.fi/>

This document forms a part of the above mentioned dataset, archived at the Finnish Social Science Data Archive.

If the document is used or referred to in any way, the source must be acknowledged by means of an appropriate bibliographic citation.

More information: <http://www.fsd.uta.fi/>

Detta dokument utgör en del av den ovannämnda datamängden, arkiverad på Finlands samhällsvetenskapliga dataarkiv.

Om dokument är utnyttjat eller refererat till måste källan anges i form av bibliografisk referens.

Mer information: <http://www.fsd.uta.fi/>

Nuorten haastattelut

Nuorten haastattelut tehtiin tammi-helmikuussa 2013. Heidän perustietonsa on kaikilla yhteinen: Ilman toisen asteen koulutusta* oleva, työtön nuori, joka osallistuu avoimen ammattiopiston opintoihin.

*yhdellä on toisen asteen ammatillinen koulutus, mutta ei soveltuva.

HAASTATTELURUNKO

Kerron tästä haastattelusta lyhyesti. (nauhuri) Tää liittyy mun yhteiskuntatiet. tutkimukseen. Oon kiinnostunu minkälaisena sä näät tän [[Tukemon]] ja Avoimen amm.opiston toiminnan ja miten se suo mahdollisesti hyödyttää. Haastattelu vie n. 30 min.

1. Esittely: oon Mirja ja tutkija. Kukas sä oot ja ikäkin olis kiva tietää.
2. Miksi sä kutsut tätä paikkaa? Jos kerrot vaikka jollekin tutulle tästä, missä kerrot olevasi? Ja mitä kerrot tekeväs täällä? Onko tää sulle Tukemo, Valmentava koulutus vai joku muu?
3. Miten sä löysit tän paikan vai ohjasko joku sut tänne?
 - a. kauanko oot ollu täällä?
4. Millainen on tavallinen päivä täällä X? Mitä te teette?
 - a. Mitä sä tykkäät tehdä täällä? Mikä tuntuu omimmalta?
 - b. Mikä on tylsintä?
 - c. Onko jotain, mikä tuntuu vaikeelta tai hankalalta?
 - d. Onko jotain mitä et haluaisi tehdä, mutta se on vaan pakko tehdä?
5. Ootko omasta mielestä voinu vaikuttaa siihen, mitä täällä tehdään? Mihin esim. osallistut ja mihin et?
 - a. entä aikatauluihin? sääntöihin?
 - b. Onko jotain, mihin haluaisit vaikuttaa? Koetko, että se ois mahdollista?
 - c. Miten asioista sovitaan toisten nuorten ja ohjaajien kanssa? esim. mitä tehdään, missä käydään?
 - d. Onko jotain, mistä syntyy erimielisyyksiä tai hankausta?

- i. ohjaajien/opettajien kanssa
 - ii. toisten nuorten kanssa
 - e. Miten erimielisyyksiä ratkotaan?
 - f. Voiko sanoa että täällä ois yhteishenkeä?
6. Millaisia nää ohjaajat ja työntekijät täällä on?
- a. Onko ne samanlaisia vai erilaisia kun koulun / ammattiopiston opettajat ja muut tt:t?
 - b. Entä muut nuoret?
 - i. Onko sulla kavereita täällä?
 - ii. Oletko saanu uusia kavereita?
7. Tuntuuko että täällä voi olla oma ittensä?
8. Miten sä oot kokenu tän opetuksen ja ohjauksen?
- a. Onko tästä X ollu sulle hyötyä?
 - b. Jos vertaat tilannetta silloin kun sä tulit tänne ja nyt, onko jotain eroa? Onko jotkut asiat paremmin nyt? Entä huonommin?
9. Jos esittelisit jollekin kaverille tätä toimintaa, mitä tavoitteita sä kertoisit täällä olevan? Mihin täällä pyritään nuoria ohjaamaan?
- a. Mitä tavoitteita sulla itellä tällä hetkellä on elämässä?
 - b. Käykö nää hankkeen ja sun omat tavoitteet jotenkin yhteen?
10. Jos kaikki menis niin kuin sää toivot, ihan nappiin, missä olisit vuoden päästä? Ja mitä tekisit?
- a. Mitä esteitä tän toteutumiselle vois olla?
 - b. Näyttääkö siltä että tää X voi tukea suo tän saavuttamisessa?
11. Mitä muuttaisit, mitä parantaisit täällä?
- a. Miten tää hanke vois tukea ja ohjata vielä paremmin?

b. Mitä sä et haluais muuttaa? Minkä siis oot kokenu tärkeeks?

12. Olisko sulla jotain mitä haluaisit vielä kertoa tästä X:stä tai muista näistä teemoista.

mistä ollaan juteltu.

13. Olisko jotain mitä sä haluaisit kysyä multa?

Liite B

Haastattelukysymykset työntekijöille

FSD3294 NEET-NUORTEN JA TYÖNTEKIJÖIDEN HAASTATTELUT AMMATILLISIIN OPINTOIHIIN VALMENTAVASSA KOULUTUSHANKKEESSA 2013

FSD3294 INTERVIEWS OF NEET YOUTH AND PREPARATORY VOCATIONAL EDUCATION PROJECT WORKERS 2013

Tämä dokumentti on osa yllä mainittua Yhteiskuntatieteelliseen tietoaarkistoon arkistoitua tutkimusaineistoa.

Dokumenttia hyödyntävien tulee viitata siihen asianmukaisesti lähdeviitteellä.

Lisätiedot: <http://www.fsd.uta.fi/>

This document forms a part of the above mentioned dataset, archived at the Finnish Social Science Data Archive.

If the document is used or referred to in any way, the source must be acknowledged by means of an appropriate bibliographic citation.

More information: <http://www.fsd.uta.fi/>

Detta dokument utgör en del av den ovannämnda datamängden, arkiverad på Finlands samhällsvetenskapliga dataarkiv.

Om dokument är utnyttjat eller refererat till måste källan anges i form av bibliografisk referens.

Mer information: <http://www.fsd.uta.fi/>

Työntekijöiden haastattelut

1. Nimi ja tehtävä, mitä käytännössä teet työssäsi?
2. Mitkä nykyisistä Joensuun seudun nivelvaihepalveluista on mielestäsi keskeisiä / avainasemassa? Missä näet kehittämistarpeita?
 - a. Kuunnellaanko Tukemon työntekijöitä riittävästi kun nivelvaiheen toimintatapoja kehitetään ja päätöksiä tehdään?

3. Tukemo työ-, ohjaus- ja opiskeluyhteisönä
Korostuuko Tukemossa yksilöohjaus ja Valmentavassa koulutuksessa yhteinen opiskelu?

Mitä kokouksia tt:llä on keskenään?

Mistä asioista keskustellaan ja päätetään nuorten kanssa?

Millaisia sääntöjä ja ohjeita teillä on nuorille, jotka ovat Tukemon asiakkaina /AA opiskelijana: TE-keskuksen, lainsäädännön, hankkeen kautta tai kirjoittamattomia??

Millaisissa asioista tai säännöistä joutuu muistuttamaan nuoria?

Miten toimitaan, kun nuoret toimivat vastoin sääntöjä ja ohjeita?

(Millaisena ohjaus- ja opiskeluyhteisönä arvelet nuorten kokevan Tukemon?)

4. Millaisilla läheteillä/saatteilla nuoret pääasiassa ohjautuvat Tukemoon?
Onko nuoria joille hanke ei sovellu? löytyykö heille yleensä tukimuoto muualta?
kuinka moni jää pois palvelusta ja yhteys menetetään jo alkuvaiheessa?

Millaisia työmenetelmiä käytät nuorten kanssa? (avoin kysymys)

nuoren elämäntilanteen tarkastelu / validointi

elämänkenttä ja elämänviiva/ käydäänkö usein läpi nuoren koko elämä, mistä lähtökohdista?

tavoitelomake ja goaling

vahvuuskortit ja elämän tärkeät asiat-kortit

Miten nuoret kokevat keskustelut ohjaajien kanssa? ovatko he yleensä halukkaita ja valmiita keskustelemaan?

5. Millä tavalla nuoren tavoitteita etsitään? Entä itsetuntemusta, uskoa itseen ja omaa motivaatiota?

Ovatko nuorten tavoitteet toisinaan kaukana ohjaajien sopivaksi näkemistä tavoitteista?

jos nuoren tavoitteet ovat epärealistisia tai alimitoitettuja ohjaajien näkökulmasta, millaisia neuvotteluja ja keskusteluja näistä tavoitteista käydään?

Omaksuvatko nuoret koulutus- ja työelämän näkökulman toiminnassa? mistä syistä se voi välillä olla hankalaa?

Miten opintoaloihin ja työpaikkoihin tutustumiset sujuvat?

jännittääkö nuoria käydä näissä? miten niihin valmistaudutaan?

6. Mihin nuoret pääasiassa ohjautuvat täältä?

Miten yhteistyö ja polutus sujuu vastaanottavien tahojen kanssa? missä kehitettävää?

Miten seuraatte nuorten polkua jatkossa? miten nuoren kanssa pidetään yhteyttä?

7. (Valmentava koulutus

Miten opiskelijat valitaan Valmentavaan koulutukseen?

Millaisia arjenhallintataitoja nuoret tarvitsevat?

entä opiskelu- ja työelämävalmiuksia?)

8. Muita kysymyksiä:

Miten päädyit tähän työhön? (koulutus ja hakeutuminen)

Millaisia ovat sinun onnistumisen kokemukset työssä?

Missä sinun mielestäsi piilee suurimmat haasteet nuorten koulutukseen ja työelämään siirtymisessä, jos ajatellaan

- a. koulutusjärjestelmää
- b. työelämän ja yhteiskunnan rakenteita
- c. nuorten elämänpiiriä

Liite C

Aineistonäyte

FSD3294 NEET-NUORTEN JA TYÖNTEKIJÖIDEN HAASTATTELUT AMMATILLISIIN OPINTOIHIN VALMENTAVASSA KOULUTUSHANKKEESSA 2013

FSD3294 INTERVIEWS OF NEET YOUTH AND PREPARATORY VOCATIONAL EDUCATION PROJECT WORKERS 2013

Tämä dokumentti on osa yllä mainittua Yhteiskuntatieteelliseen tietoaarkistoon arkistoitua tutkimusaineistoa.

Dokumenttia hyödyntävien tulee viitata siihen asianmukaisesti lähdeviitteellä.

Lisätiedot: <http://www.fsd.uta.fi/>

This document forms a part of the above mentioned dataset, archived at the Finnish Social Science Data Archive.

If the document is used or referred to in any way, the source must be acknowledged by means of an appropriate bibliographic citation.

More information: <http://www.fsd.uta.fi/>

Detta dokument utgör en del av den ovannämnda datamängden, arkiverad på Finlands samhällsvetenskapliga dataarkiv.

Om dokument är utnyttjat eller refererat till måste källan anges i form av bibliografisk referens.

Mer information: <http://www.fsd.uta.fi/>

Mirja: No sitte tuntuuks susta että täällä voi olla oma ittensä?

Tino: Joo, kyllä voi. Ite niinkö muutenkin elämäntilanteessa ja silleen, on se käsillä, että ei niinku kannata lähtee millään tavalla niinkö tavoittelemaan mittään muuta mitä ei pysty, silleen.

Mirja: Joo. No sitten tästä ohjaukseta ja opetuksesta, että onks tästä niinku avoimesta ja yleensä Tukemosta ollu sulle jo hyötty, oot sä nähny siinä hyötyjä?

Tino: On, et on niinku silleen saanu realistisesti suunniteltua noita opiskelukuvioita ja oon taas niinku, ensinnäkin se, että on nyt on niinku 3 viikkoa, täällä yli 3 viikkoa käyny tätä, saanu semmosen rytmin niinku. Et oli tossa rytmit kateissa, tossa vähän aikaa. Koko päivä tuli kotona ja tälleen. Et se on omalla kohalla ainakin iso juttu, että on saanu sen. Ja sit on saanu noihin opintoihin selvyyttä ja tälleen. Kyllä se niinku miun mielestä on, et sai sen tietyntapasen toivon että on vielä itelläkin mahdollisuus opiskella tai saaha joku ammatti.

